

ORADEA-MARE (N. VĂRAD)
16 aprilie st. v.
28 aprilie st. n.

Ese in 'fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 16. ANUL XXXI.
1895.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl
Pe 1/4 de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Contrast.

— Fragment dintr'un roman, de sub presă. —

II

Nicotescu începuse să se creadă fericit. Vedeau că nevastă lui nu știe ce să-i mai facă să-l îndătozeze.

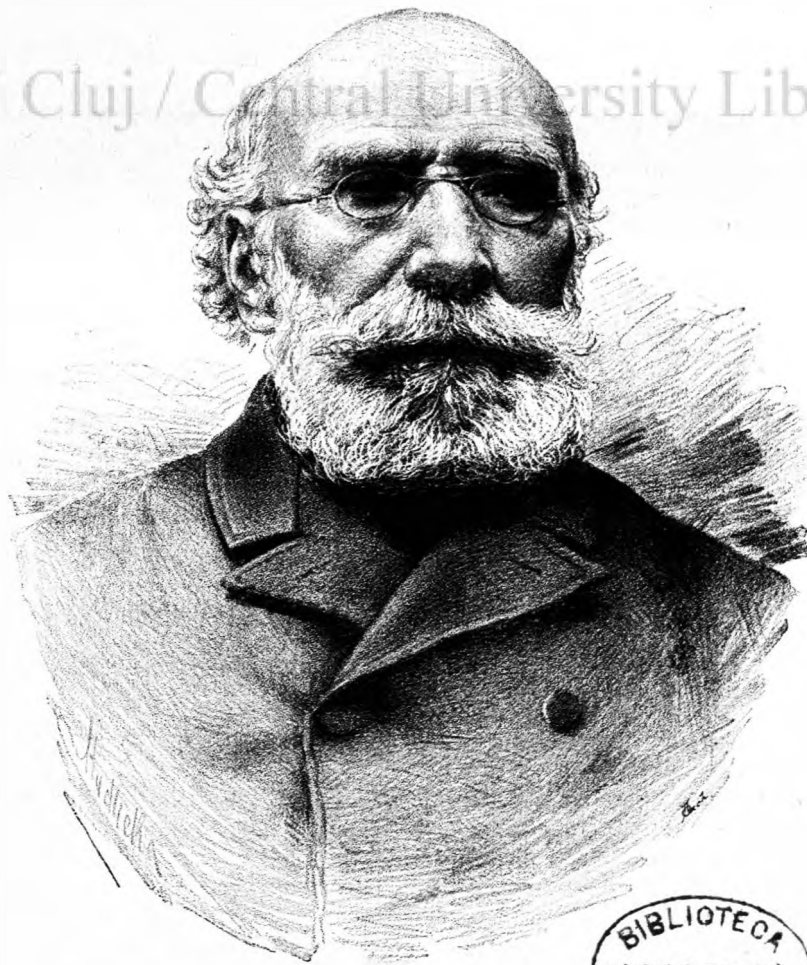
Căută să nu-i lipsescă absolut nimic; ba chiar avea și dragoste pentru el, așa cel puțin înțelegă dânsa, căci ori de câte ori venia de la câmp unde se ducea să vedă cum lucrau oamenii, Măriora îi eșia înainte, îi cuprindea gâtul cu amândouă mâinile, îl ducea în casă și acolo, după ce-i ștergea sudoarea de pe frunte cu batista, îl sărută pe obraji. El se lăsa în voia ei ca un copil răsfățat. Câte-odată încerca să-i spuie că e încântător; o cuprindea ușor cu brațul de talie, o aședă pe genuchiu și o sărută pe frunte. Nu știe cum se făcea, dar par că avea rușine să-i sărute buzele, căci el prea avea multe fire albe prin păr și prin musteți.

Măriora îl dojenia câte-odată, că era prea rece, și-i spuinea în glumă, mai mult cu nevinovăție, că îmbătrânise și nu știe încă cum să sărute.

Nicotescu atunci, ca să se arate viteț, o luă cu amândouă mâinile de grumazi, câtă lung în ochii ei albastri, ca două pansele. își dădea în lături mustețile de pe buze și sărută lung gura ei ca o garofală. Atunci, instinctiv, se roșiau amândoi, rușinați par că făcuseră o faptă care nu era permisă. Acelă roșelă îi provenia lui de acolo, că în acele momente se gândia că decă s'ar fi însurat de tiner, ar fi avut o față mai mare decât Măriora. Și cu toate acestea Măriora era fericită, căci vedea pe bărbatul ei că ținea atât de mult la dânsa.

Ei i se părea firesc lucru ca o fată să ia de bărbat un om mai în etate, căci acesta, având experiența vieții, va ști cum să conducă o casă. Ba de multe ori i se părea că-l vede chiar mai tiner de cum era. Și pentru că nu știe nimic, nu cerea nimic mai mult, decât să stea vecinic lângă dânsul, la moșiora lor din Prahova, unde putea să-l iubescă în tihnă, neșterată și neobservată de nimeni; căci ei i se părea a fi amor acel sentiment ce-l avea pentru bărbatul ei; cu toate că nici idee n'avea cum iubește cineva și ce simte în acele momente.

Sera câte-odată, când se întâmplă să fie lună, se lua la braț și o porniau încet, pe cărarușă din fundul grădinei; treceau gârle și se afundau în zăvoială

I. A. BÉCHAMP.

din marginea satului. Semăneau în acele momente cu niște tineri îndrăgostiți. Ședeau pe o bancă și-și spuneau multe, multe de tot, toate nimicuri, până ce luna trecea dincolo de nucul cel mare sub care se adăpostiau.

Atunci Nicotescu luă brațul Măriorei, treceau cărarea, intrau în curte și după aceea în casă, fericiți, par că de călătoria ce făcuseră.

Lui Nicotescu acum îi venia grozav de reu că avea în spinare 50 de ani. Și doctorul îi promisese doră să-i mai întinerescă sângele! Nu vedea nici o schimbare. — Cât ar fi dat ca să aibă 20 de ani mai puțin, căci voia s'o iubescă pe soția lui cu un amor mai tiner.

Odată, cum ședea el așa lângă dânsa, i-a venit în minte gândul, că ce are să se facă el, decât Măriora, tineră, plină de viață, s'ar sătura de monotonie care o încungiură și s'ar înamora de vr'unul mai tiner decât dânsul, ce-ar face el atunci? Probabil că supărarea acesta i-ar pune capăt; și de aceea căută în fel și chip ca să-i ocupe spiritul numai cu ființa lui și să n'o lase singură nici odată. Cu toate acestea înse, tot era gelos. Nu doră că veduse ceva la femeia lui, care să-i fi dat o cauză oarecare de a fi gelos, dar așa din senin, fără de nici-o noimă și fără să-și potă da seamă cum și de unde venia. Îmi 'nchipui că unde se vedea cu atâți de mulți ani înaintea ei. — El dicea câte-odată în privința acesta:

— Ei, și decât sunt mai trecut decât femeia mea, e o probă că dânsa nu e fericită? Pote să se plângă ea? Mai bine ar fi fost decât ar fi luat vr'un bărbat tiner, desmetic, cum sunt mai toți, care să nu dea cu dăile pe acasă și să mai aibă alte 2—3 femei, pe lângă soția lui?

Adevărul e că Nicotescu era model de cuminte-nie: El nu știea ce va să dăcă cafeneua, cărciumele, ori alte localuri unde se pierde și banii și sănătatea. Mai adăogă iar:

— Păi nu ved eu cum e tineretul nostru din ziua de azi? Stricat până în măduva oșelor. Decă Măriora mea ar fi luat un astfel de bărbat, sunt mai mult decât sigur că n'ar fi trăit cu dânsul nici trei luni de zile, și s'ar fi pomenit la tribunal. Ei? în cazul acesta ve întreb, ce s'ar fi făcut? . . . Și decât i-ar mai fi ramas, ca culme, și un copil? așa e că ar fi fost nenorocită? Pe când el, el o ingrișește ca pe viața lui, ca pe însuș copilul seu! . . . Și de ce nu adică? De ce nu i-ar fi dis copilul lui? Nu era a lui acum? . . .

Și așa își făcea curagiu singur mai în totdeauna. Să nu-și inchipuască iar cineva, că Nicotescu era un soț tiran, care impinge până la esces o gelosie nebună. Am dis mai sus că gelosia ce-o avea, nu știea nici el cum și de unde venia, dar acesta nu-l împiedică ca să nu fie om cu judecată, și nici să facă scene femeii lui pentru fite ce flęc. Erau zile, când el încercă să depărteze de la sine acea nebunie absurdă, căci după toate probabilitățile, femeia lui era model de cinste, și își inchipuia că nu ar fi fost vr'odată capabilă să necinstescă numele ce-i dăduse. Atunci, decât se întemplă ca să zăbovescă mai mult ca de obicei, pe unde se ducea, nu-i făcea nici-o observație. În schimb înse, cerea dela Măriora, că ori de câte-ori se vor duce la seratele care le dădea prefectul, seu deputatul care-ș avea moșie alături cu a lui, să nu danseze așa de mult. Nu se putea împăcă dânsul cu ideea, ca pe soția lui s'o lină cineva în brațe în plină lume.

Dumineca și sərbătorea, se sculau de dimineță, se

luau de braț și cutreerău potecuțele de pe marginea frumóselor lanuri de grâu, se afundau în păduricea din fundul délului, și acolo, încungiurați numai de verděță, se aședau binișor pe iërba de pe marginea riușorului, luându-se de mână ca doi înamorați și pierdându-li-se privirile în limpedimea apei, care se rostogolia cu șopte printre pietricelele albe din fundul ei, trecend înainte și ascundendu-se pe după dél. D'asupra capetelor aveau un concert de privighetori.

În multe rânduri, Măriora, în astfel de momente, a surprins lacrimi în ochii bărbatului seu: prea era fericit pentru etatea lui! În acel estas de fericire necompletă, Nicotescu se muștră pe sine, cum o făcea în nenumărate dăți, că de ce n'a căutat să cunoscă toate aceste minunății când a fost mai tiner; atunci de sigur că le-ar fi înțeles mai bine și le-ar fi vedut în altfel de culori. — Și decât Măriora, în nevinovăția ei, îl întrebă de cauza acelor lacrimi, el se mulțumia să se uite mai mult la dânsa, să ofteze, pe urmă să-și apropie buzele de fruntea ei albă și curată, pe care o sărută lung și duios; înse nici-odată nu-i mărturisia de suferințele lui.

Ea, se 'nțelege, ca să nu-l mai supere, pentru că ținea așa de mult la dânsul, nu-l mai întrebă nimic; se uită înainte în albia riului, seu mângaiă încet perul lui argințiu.

— Mărioro! me iubești tu mult? — o întrebă el atunci.

— Da, foarte mult! — răspundea grăbită. Și, ca să-i probeze sinceritatea acestor cuvinte, pe care le spunea aproape inconștientă, îl luă cu amândouă mâinile de gât și-l sărută mult pe obraji. — Na! Veți acum cât te iubesc? . . . Ei, dar ce Dău mai ai? . . . De câte-ori te sărut, începi să plângi? ce ai? . . . Răspunde!

Ce putea ore să răspundă el?

— Să veți Mărioro! Uite, sunt momente când me găsesc foarte emoționat, și atunci, fără să-mi dau seama de ceea ce fac, încep să plâng. Tu înse nu luă în seamă acesta, căci și decât plâng, o fac mai mult din cauză că sunt atât de fericit.

Se ștergea cu batista la ochi, încercă să riđă, ca s'o înșele că nu suferă și-i spunea anecdote din timpul tinereței lui.

— Veți? . . . iar am stat mult. — Aide la mesă!

GR. MĂRUNȚEANU.

C u g e t ă r i .

În dragoste, decât vrei să isbutești, trebuie să iei drumul cel mai lung.

*

Adorațiunea e simțul inchipuirii.

*

Acel care are prea mulți prieteni, n'are nici unul.

*

A voi să uiți pe cineva, este a te gândi la el.

*

Noi ne construim viața ca o cetățuie: mórtea o dărimă ca pe un castel de cărți.

*

Iluziunile sunt fluturii primăverii vieții.

*

A lăudă o acțiune frumósă, este a participă la ea.

De ce mai vii?

De ce mai vii, de ce sosești
Făptură,
Căci ați în mine nu găsești
Fără ură!

Să fi venit, când îți zidiam
Castele,
Și dulce îți le împodobiam
Cu stele.

Și tu-mi păreai lucifer sfânt
Pe ceruri,
Și când vedeam pe-acest pământ
Misteriuri.

Dar astăzi mi s'au risipit
De jele,
Castelele, ce îți-am zidit
În stele.

Căci n'ai venit când te dori-am
Pe tine
Și ca o ceră me topiam
În mine.

Și eu celit-am de pe nori
Cu dorul,
Cum me nșelă de-atâtea ori
Odorul.

Ați nu-s fără scrum castelele
Slăvite
Și întunecate s'elele
Iubite

Și însuți te-ai întunecat
La față,
Căci ai uitat, căci ai uitat
O viață.

Ah, stelele îți-au priveghiat
Ființa,
Pricepi tu cum s'a răsunat
Credința.

De ce mai vii, de ce sosești
Făptură,
Căci ați în mine nu găsești
Fără ură?!

ELENA DIN ARDEAL

Proverbe.

Cel care discută numai cu argumente serioase, nu
poate supăra decât pe proști. (Olandez.)

*
Decă faci bine, să știi că-l aru ci în mare. (Românesc.)

*
Răbdarea e cheia fericirii. (Turcesc.)

*
La ușa surdului de gâba bați. (Grecesc.)

Școlă cu noroc.

(Novelă din popor.)

(Urmare.)

Bine face, că de altminterlea ar uită eu totul, da
așa dec'a șei, nu i-a strică ei i-a ajută, decă nu
amú, apoi cel puțin mai târziu... și de oră-ce
noi — puțini-mulți căți suntem aici — am luat
o țir de vorbă și de școlă, apoi eu unul ve spun
drept că ea-i cu noroc, ea dă minte mai ascu-
lită celor ce-și petrec o parte din viața lor în ea, le
arată drumul să scape de nevoie și să deie de bine, nu
strică copiii, nici nu-i face șireți cum spun oamenii noș-
tri, ei-i luminează și ea să vedeți dvăstre că am drep-
tate, v'as povesti decă m'ați ascultă, de o întâmplare
petrecută între un om și fecioru-sen. Se poate cinstiți-
lor gospodari?

— De ce nu, domnule daseăl? — strigară care
dincotro — vorba dtale tare ne place.

— Dară mai înteu să dăm câte-o țir de bere —
dize Cailean cinstind eu păharul la oșpeți.

— Dize că eră odată un om — urmăză daseălul a
povesti — și omul acela avea un fecior, pe care-l dase
să învețe școli mai mari. De la o vreme se întorse băe-
tul acela acasă, din ce pricină nu știu, destul că el se
dase pe lângă gospodărie ș-așa petrecea el mai cu una,
mai cu alta, iară mai ales cu lueru.

— Apoi da, că lucrul nu se mai găteșce nici
odată, n'are capăt — răspunde Negrea.

— Omul acela voiă să arete, cumcă tot e el mai
cuminte decât fecioru-sen, macar că acesta din urmă a
umblat la școlă, pentru aceea s'a fost dat să-l păcă-
lăscă cumva. Ei! ce să facă, cum să dirigă și în ce
fel să începă, că doră s'ar pute face pe gust? Într'o ți
îi plesni ceva prin minte și-i dize feciorului seu: cu
tine am cheltuit destul, dară să ved ce-ai învățat. —
Feciorul răspunde: am învățat multe de toate.

— Așa vorbind ei cu olaltă ajung la un foc.

— Bine, ai învățat, da acesta ce arde cum se
chiamă?

— Se chemă foc.

— Ba nu, dragul tatei, nu foc ci „mângăieță.”

— După aceea trec ei prin arie și ved un slog
de fân.

— Da acesta cum se chiamă?

— Fân.

— Ba nu, dragu meu, ci „prieopselă.”

— Altă dată trece mâța pe lângă densii.

— Da acésta cum?

— Măță.

— Ba nu, ci „șgăriitóre.”

— Da bine le mai nimerășce „omul cel mintos”,
— i dă Buculei — da, înțeleg, vré să incurce pe fe-
cior, să-l facă să pricépă că școlă nu-i cel lueru mare,
că numai oamenii au luat-o pe dinainte, că ea ar fi
ceva, c'ar folosi mult la toți cei ce se încălțesc pe
lângă sobele ei...

— Așă-i da, — răspunde Bocaneț, Cărăbuș și
alții — vré să-l facă de ris cu școlă... om vedé in-
dată... care pe care s'a păcălit... ș-apoi domnule
daseăl! ce-a fost mai departe?...

— Într'o ți ședeau ei pe lângă apă și-i dize te-
ciorului seu: da acésta fétu-meu! cum se chiamă?

— Apă.

— Ba nu, ci „udelă.”

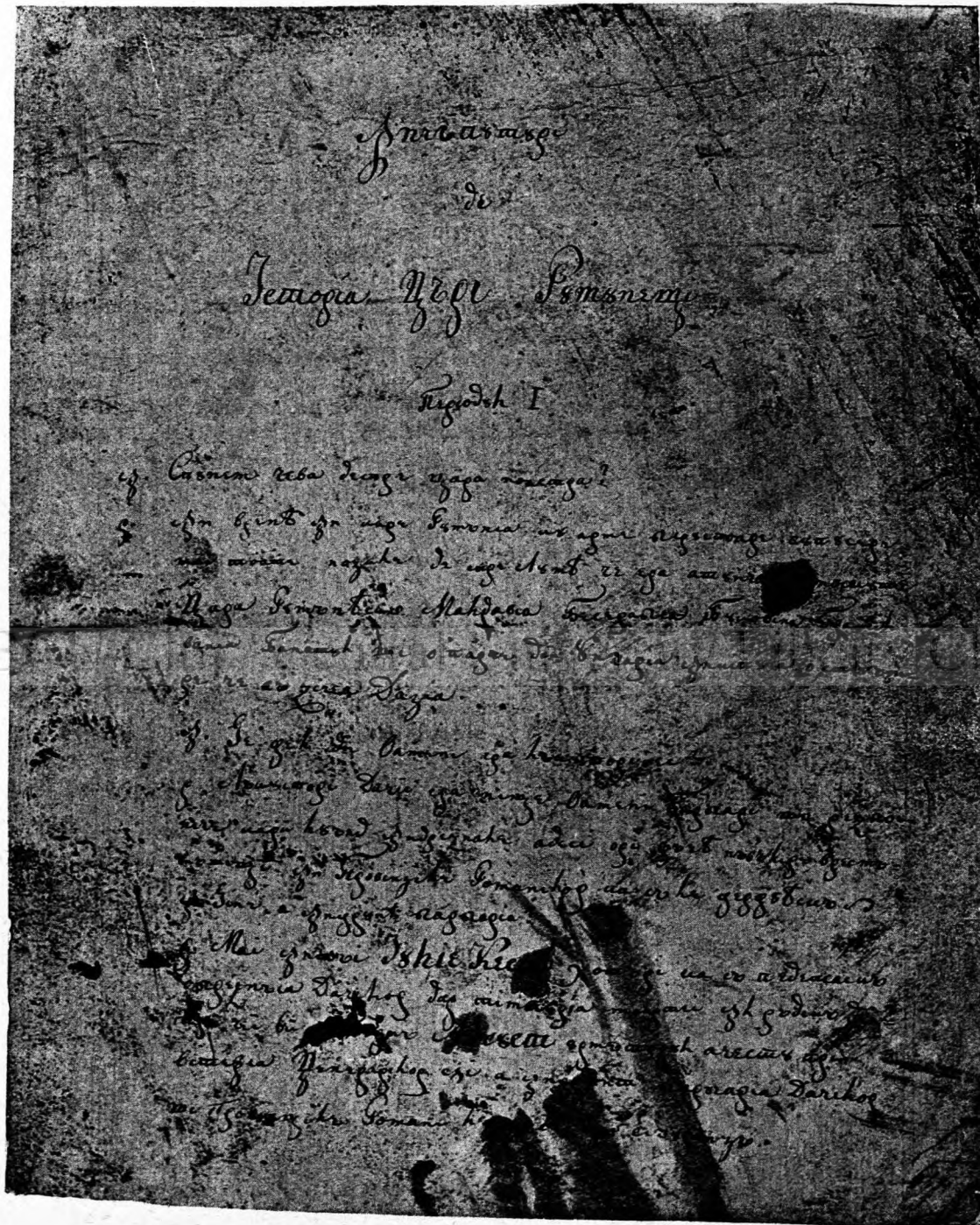
— Fecioru-sen eră supărat că tată-sen îi dize că

n'a învățat nimică, c'a prăpădit vremea de gēba, cā nu știe nici macar atāta, cum se chiamă focul, fēnul și celelalte.

— Da cum să nu se supere? — ȃice Badalea — și mie singur mi ar fi ciudā, mi-ar fi ȃrecum cānd aș vedē cā mi se intēmplā așā ceva cānd m'ar face să me

— Na . . . nu v'am spus eu! — grāi Bocaneț cu gura deschisā — cā i-a face tatā-seu o soție . . . ei și? . . .

— Și fecioru-seu, alergānd tot o fugā, strigā in gura mare: tatā! sari cu „udelā“, cā „șgāriitȃrea“ e cu „māngāelā“ in cȃdā și de nu sari, s'aduce „pricopsēla“ dracului pomanā. Ea s'a și dus.

PRIMA PAGINĂ DIN CAETUL DE ȘCOLĂ AL LUI BÉCHAMP DIN 1833.

cunosc cā nu s'a ales nimicā de mine . . . ei și mai departe domnule dascāl? . . .

— Mai departe s'a intēmplat așā: feciorul incā erā al naibei de cuminte; odatā prinde el māța, ii lēgā de cȃdā un tȃciune cu foc și-i dā drumul tocmai pe lāngā fēn ș-așā s'a aprins acesta . . .

— Așā-i c'o ars fēnul — ȃice Buculei riȃend și dupā el și ceialalți — tatā-seu cu bunāsēmā cā nici nu l'o priceput, ce vrea el să ȃicā . . .

— Da de unde? nici vorbā . . . el erā cel pȃcālīt . . . a pȃțit-o, c'a gāsīt in arie numai cenușā . . .

Toți rideau de se prăpādiau și ȃiceau dānd din

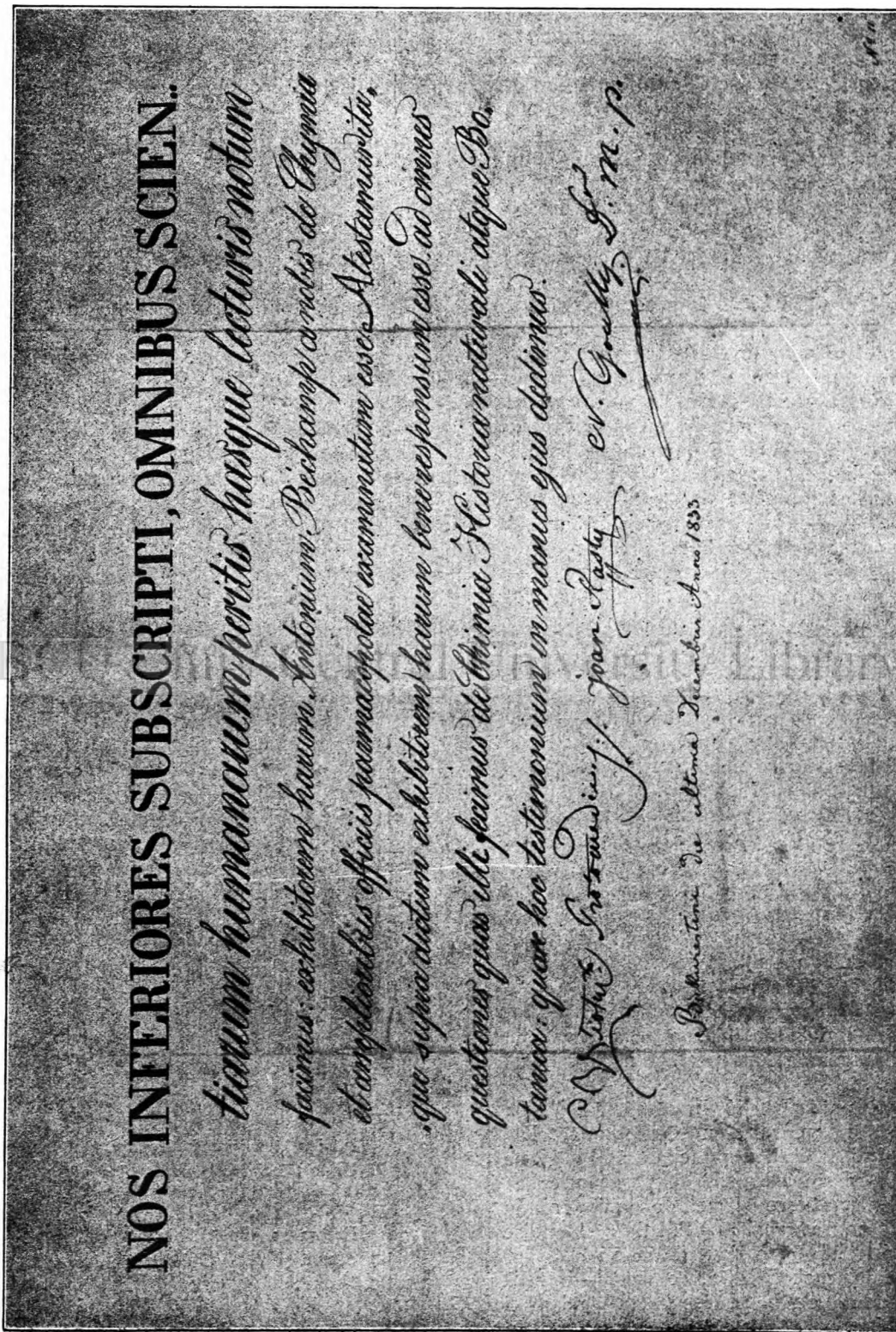
cap unul cătră altul: vedeți ce pôte școla! ea-i cu noroc... să fi învățat carte, el — „omul mintos“ — n'avea pagubă că ar fi priceput pe cel liner și alergă să stingă...

— Cel ce se înalță cu mintea lui peste alții, o

ea și când ar fi voit să vedă pe Lina — da vei da copilă după Bucurel... ce spui... așa-i că-i da-o?...

Uă tragea cu urechia, el așteptă de-a uritul. I-a fost trecut de dor de-a mai face șagi.

— Tu Lină! iau veți ce-i pe-acolo — dicețel

DIPLOMA DIN BUCUREȘCI A LUI BÉCHAMP.

dă de multe ori de ripă — adauge Badalea uitându-se la Casian, carele după ce se sculase în picioare, cinsti păharul la toți și-l beu de bine.

— L'am dat în sănătatea celor tineri... ha... ce țiți moș Cailean — întreabă el privind pe 'n casă,

nedumerit — ascultă ce vorbesc...

— Nu pot răspunde ea cu sfielă — nu-mi dă mâna... m'or zări...

— Dă-o, dă-o — dice Buculei — că-i bun băet, cel mai de frunte între feciori... el și ea! ca ei în

șapte sate nu găsești... ei! și-apoi el are să ajungă odată să fie și vornic ca mine, are să stee în capul satului, iară în cancelaria sătăscă are să ședă între sfetnicii sei la mesă — în fruntea lor. Acolo se ține sfat despre tot ce numai te-ajunge mintea, ce ar fi bine de făcut spre binele tuturor omenilor din satul nostru... și-așa a avé putere să pue pecetea pe ori-ce hârtie, iară cinstea lui a fi mare, mai mare decât a tuturor... cum spuneți dvăstre... așa-i că-i drept, că-i așa?... —

— Veți bine că-i așa — răspunde deputatul Bocanet — vornicul — dice el mai departe lui Carabuș, care ședea lângă Pușcaș, dară în fața lui Negrea — e cel dintău și cel mai mare și abia după dănsul venim noi aceștia la rând, unul câte unul... —

— Da, da — răspunde și Cocor scurt și hotărât — Bucurel a și scote cu bine toate la capăt, cum se cuvine, n'am grijă că nu... el e pe lângă aceea par că tras prin el... —

— Deu, par că-i o floriceică fragedă, ce tot ride — adauge Oranis

Cocor și Oranis! ei erau dughenari și vecini buni. Cel dintău eră un omuș joscior, scurt, gros, cu cap mic, rotund și cu vârsat în față. Avea un surduc scurt și blănit cu vulpe pe de desubt și purtă cioboșele lungi, până la genunchi. — Cel de pe urmă — Ovanis — eră nalt, subțirel, cu fața mai trasă, lungăreț, cu ochii negri strălucitori și îmbrăcat de asemenea cu surduc, dară mai lung. — Amândoi se țineau bine, aveau dugheni bogate și omenii cumpărau de la ei ori ce le trebuia. Cu vornicul o duceau bine și unde eră el — la petrecere, la nunți ori la cumetri, erau și ei. Cu preotul, ei încă n'o duceau reu și-l primiau totdeauna de serbători — când cu icóna și cu aghiasma — cu brațele deschise și cu pregătiri. Erau omeni de lume, șagaci și primitori cum s'ar dice.

— Când vine să-și iee ceva din dughenă — dice Ovanis mai departe — nu-mi mai pot lua ochii de pe dănsul... decă ar fi copilă, așa nebuni după dănsa... ei! moș Cailean! cum a fi eu Lina?... —

— Apoi dă... nu știu ce-a dice Sevastița... să spue mai întău ea a ei și-apoi eu a mea... na, Sevastiță, ce dicei, unde ești?

— Eu! ce să dice? iacă o dau cu dragă inimă... știu că Bucurel mi-a păzi-o ca ochii din cap... ha? ce dice Bucurel! așa-i că-i da sémă de ea... așa-i?... —

Bucurel sta cu ochii plecați în jos... socotiai c'a arde casa pe dănsul, așa de rușine îi eră... —

— Ea-i scumpă la mine, mai scumpă decât tot ce am... rostind cuvintele acestea, o năpădiseră de odată lacrimile de curgeau șiroiu pe față în jos. Ea și trece în altă casă... —

Ușă, el nu mai putea răbdă în cămăruță. Vorba între cei de la mesă îi venia ore-cum prea lungă. Eră să ieie câmpii de ciudă că ei se petrec făcând șăgi, pe când el „omul șăgilor“ stă ascuns. Tot pune urechea la ușă să audă ce se vorbeșce și iară se da înapoi. În sfârșit îi venia și lui mai ușor și eră liniștit căci aușise bine cuvintele Sevastiței: da, o dau, de ce nu?... —

— Da dumneata, moș Cailean, ce dicei? — întrebă Casian sculându-se din nou în picioșe ca și când ar fi voit să audă mai bine.

— Eu tot așa dice ca și Sevastița, că Bucurel să fie cuminte, să umble totdeauna cu dănsa cu binișorul și dicând așa își lăsă o mână pe mesă, iar cealaltă o apropie de frunte de-asupra ochilor, ca și când ar fi voit să-și aducă aminte de ceva.

— Așa făcea și mă-sa — dice el într'un târziu

— cu binele, tot cu binele umblă cu dănsa... și Lina, frumușica mea, o ascultă totdeauna și eră harnicuță cum e focul... el să fie totdeauna om cu chibzuélă, cu cumpăt, să nu strige pe dănsa, să n'o ocărășcă, mai pe scurt să o ție bine.

Acestea cuvinte dicându-le bătrânul, cu vorbă aședată, prinse a lăcrămă și a plânge ca un copil mic... de-ți eră mai mare jelea... —

După aceea par că ar tresări din somn, se ridică în picioșe și strigă: da unde ești Lină! vină incoa, — vină!... —

— Aice-s — dice Ușă, sărind ca fript din ceea laltă casă și aruncându-se în brațele lui Bucurel... —

Toți rideau de se cutremurau fereștile... —

În urmă intră și Lina.

— Tu Lină, a cui ești? — întrebă moș Cailean, luând-o de mână și căutându-i drept în față — așa-i c'a lui Bucurel... așa-i că da?... —

Ea stă cu ochii plecați, roșită în față și pe buze ca cireșele... —

El se plécă ceva și se uită în ochii ei ca și când ar fi voit să înțelgă din ei ore ce... ha... ce spui. așa-i că ești a lui?... —

— A lui... a mamei... a tatei... —

Cuvintele acestea erau rostite încet așa, că de abia pătrunseră până la urechile tuturor.

Atunci o ia moș Cailean frumușel de mână dréptă și o dă lui Bucurel... N'a-ți sufletul meu... trăiți în dragoste adevărată, căutați să lucrați, să ve imbogățiți, să nu sărăciți, să nu prăpădiți averea, nime din voi să nu fie un „perde-vără“, ei harnici, de trebă, cruțatori, buni gospodari, să arați pământul și să coși fenațul la vreme, săcerati când e de săcerat, atunci or fi ogrădile pline de fân, stogurile mari și în loc de unul îți avé doue, trei și mai multe, hambarele or fi pline, vitele grase, nu hițione ca gardul și în loc de doue, trei, îți avé patru, cinci și mai multe, așa isvórele bunătăților n'or sēcă și greutatele n'or creșce, atunci îți fi vrednici, cinstiți, lăudați până și de străini și decă ve veți purtă așa voi și cei de-o vârstă și de-o lege cu voi, atunci satul nostru a avé locuri binecuvântate de la Dumnezeu cu pământuri bune și grase, vii, păduri frumóse, lunci și văi minunate, și șesuri cu multă bogăție... —

(Va urmă.)

I. V. PAȘCAN.

Dintr' atâtea visuri...

Dintr' atâtea visuri, dintr' atâta dor,
Unde-i fericirea, unde-i flórea lor?

Flórea se usucă, bobocul frumos
Sece a și vânturi dau foile jos.

Și le duc pe dealuri și le duc pe văi,
Palide și mórte, nu dulci ca dintăi.

Și în loc remâne, în potirul lor,
Lacrimi și sânge și de mórte dor.

ELENA VORONCA.

Ce ȳic unii dușmani ai femeilor.

Pederzani face din femeie o sfântă și cartea lui e în adevăr escitătoare de simțăminte nobile și deșteptătoare de idei fericitoare.

Femeile lui Pederzani, ca fiice, ca soții, ca mame și în ori ce pozițiune s'ar afla, sunt perfecte... și durere pe lume nici o ființă perfectă nu este.

De aceea îmi permit a pune pe femeie în o altă lumină decum Peterzani a pus-o.

J. J. Rousseau a avut tot dreptul când a ȳis că: „Omenii vor fi ceea ce va plăce femeilor?” Dar se impune întrebarea: cum sunt ei omenii, — decă sunt așa cum plac femeilor? Sunt ei buni? Sunt ei perfecți? Și ȳre nu obvin multe suferințe tocmai din aceea că acești trebuie să se acomodeze astfel ca să placă femeilor? — Și sunt adese rei, tocmai pentru că se acomodează!

E constatat că secul capricios e cel femeesc. A fi plăcut deci femeilor însemnă a te pute acomoda tuturor caprițiilor lor. — Este deci secul femeesc un secul dător și împărțitor de fericire?

Scriitorii omenimei au fost de comun bărbați; — de aceea s'a scris foarte mult despre femei — și mai puțin despre bărbați. Ba chiar și scriitorii de secul femeesc s'au ocupat în mare parte cu secul lor, arătând virtuți seu scăderi de ale femeiei.

Și aȳi ce scrie mult și despre femei. Să prindem deci de ici de colo câte-o părere și întemplantare asupra secului frumos, să vedem cum este el judecat.

Sperez că vre-o gentilă dșoră — care citește frumos „Familia”, va pute prinde astfel de observațiuni satirice și asupra bărbaților și astfel va contrabalansa lucrarea mea.

Multe s'au scris despre femeie și nimic nou. veți ȳice stimate cetitoare celind titlul acestei scrieri și suspinând veți întorce foia.

Și durere, e foarte adevărat: Nimic nou.

Dar vorba lui Eminescu „tote-s vechi și noue tôte”.

Așa dar voi espune aici niște vechituri puru-rea noue.

Să venim deci la obiect.

„Românul” scriea prin 1890 despre femeia căsătorită astfel:

„Când doi se însoră din dragoste — devin *bărbat și nevestă*; când fac o alianță de conveniență, devin *soț și soție*; când se însoră din impregiurări — devin: *domn și doamnă*.”

Nevesta își iubește bărbatul, soția îl cruță, iar doamna îl tolerază.

Pentru tine ai o nevestă, pentru amicii casei o soție și pentru societate o doamnă.

Bărbatul la bôlă e ingrigit de iubita lui nevestă, de soție e cercetat și doamna... din timp în timp se informază de starea lui.

Gospodăria o face nevesta, casa se întreține de soție și doamna dă tonul în societate.

Te plimbi cu nevistica ta, călătorești cu soția și faci excursiuni cu doamna.

Grigile le împarți cu nevesta, banii cu soția și faci datorii cu doamna.

La mórtea ta te plânge nevesta, te jeleşce soția și doamna „pörtă doliu”.

... E adevărat ce ȳicea „Românul” în 1890? Nu s'a sahimbat de atunci ȳre ceva din pretențiunile femeii? Las să-și răspundă stim. cititoare și st. cititori.

În zilele trecute o plăcută societate își petrecea la pretinul Irimie. Eram și eu de față.

De curând căsătorii Crețescu și soția, seu mai bine ȳis doamna, sosesc în mijlocul nostru.

Tinera nevestică durdulie și hărgălaşă părea foarte fericită, și eră pôte în adevăr. Crețescu eră tot crețe pe frunte, tot nori — și din fața lui deduceai că o să se schimbe timpul, de și un sôre frumos de faur strălucia ca un glob de diamant pe firmament.

Nevistica—doamnă voia să se facă comódă. Crețescu ca un soț credincios voia să-i ajute, dar o repede întorsetură și Mimica (numele durduliei) eră lângă tinerul Gălântărescu, care cu o galanterie proverbială i ajută la toaletă.

Fruntea lui Crețescu se increși inviforat. — Un suspin lin ca un durduit îndepărtat i ușură peptul și se aședă pe un scaun.

— Ce bărbat fericit, ȳiceau femeile!

— Sermanul Crețescu, — suspinau omenii bătrâni.

— Primește cele mai sincere felicitări din partea noastră, strigau tinerii a la Gălântărescu și rideau pe sub musteță, făcându-și semne prin clipiri de ochi.

Crețescu eră incurcat. El observă acestea priviri și-l durea... căci nu eră prost... își înțelegea poziția.

Condusese pe doamna în societate!

O condusese ca să o vedă zimbînd, căci acasă eră foarte serioasă. — Crețescu credea, că Mimica nu șie decum ride, dar nici zimbî — până ce o condusese în lume.

Pentru lume ea eră plină de poezie — eră zimbetul personificat — pentru el? ... penrru soț, eră doamna serioasă — doamna de marmură am pute ȳice, care-și cunoște misiunea de femeie aședată.

Ce fericit Crețesc eră Crețescul nostru!

... Dar concedei-mi să corespund titlului scris în frunte — adecă să mai surprindem pe un dușman al femeilor ce scrie în contra lor:

— Jurat-ai vreodată? întrebă judele pe acusată.

— Jurat (răspunde acusată)

— Cu ce ocaziune?

— Când voiam să conving pe bărbatul că-i sunt credincioasă... Șii dle, slăbiciunea noastră — numai să scăpăm... pe drept pe nedrept...

— Femeia asta trebuie achitată, șopti președintele judeului din drépta. Atâta sinceritate n'am aflat în nici un acusat de când servesc pe regele.

Prost esemplu contra femeii, mi se va ȳice: o femeie acusată — e corupția încarnată... E drept —

Dar...

Medicul întrebă: — De câți ani ești Linuță?!

— De 10 ani, dle doctor.

— Te credeam mai tineră, după espresiunea feței.

— Lasă-te dle doctor, dta făcându-mi complimente, faci primul paș spre a ajunge să-mi faci curte. Ve cunosc eu pe bărbați!

— ?!?

— Minunat! a strigat mama și toate femeile —
Linuța avea să fie o femeie de spirit, vrednică de secolul
al 20-lea.

— „Deșertăciune e numele teu femeie“, suspină
un preot, iar bărbații ce-l aușiră i se făcură chor
suspînând pianissimo (ca să nu fie aușii de femei)
Amin! . . .

O femeie, foarte fină la auș, pricepă acest suspin
inăbușit și repetă sentențios celorlalte femei, când se
aflară singure:

— Să știți că femeia conduce lumea! — Bărbații
au frică de noi!

Și în adevăr . . . bărbați trebuie că pòrtă frica fe-
meilor.

Dar ca să nu merg ênsuși prea departe, să scru-
tăm ce ăic alții:

Un bărbat deveni prinsonier cu ocaziunea unui
rêsboiu. El scrisese femeii sale din temniță:

Scumpă și credincioasă soție!

Pentru rêscompărarea mea trebuie 600 fl. v. a.
Fă ceva și-i adună de unde vei puté. Căci de-i vei aduce la
15 februarie, ai să me eliberezi întreg și sântos. În 16
nu voi mai avé nas, căci mi-l vor tăia, în 17 îmi vor
tăia urechile, în 18 buzele, în 19 degetele și în 20 ca-
pul. — Grăbește deci!

Femeia nu avea în 15 februarie decât 300 fl., în
16 400 fl., în 17 — 500 și în 18 februarie 600.

Porni deci să-l elibereze. Pe drum inse i veni în
minte, cât de urit are să fie bărbatul seu fără nas,
fără buze, fără urechi — deci raționă astfel:

— Cu acești bani de sigur îmi capét un bărbat
frumos . . . și se întorse îndêrêt.

Fost-a acesta séu nu — nu sânt sigur — dar e
mai pe sus de totă indoieła, că femeile nu iubesc băr-
bații fără nas, fără urechi . . . etc.

Femeile au mulți dușmani. Eu vreau să dau în
vileeg vreo-cățiva, condus fiind de principiul că „un
dușman cunoscut“ totuș nu e așa de periculos ca unul
despre care nici idee n'ai că există, precând el negenat
sapă la temeliea fericirii tale.

— Me neglijezi Costică! Totă séra te tot rogi lui
Dumneșeu. Pentru ce atăta rugăciune? Totdauna te-ai
rugat așa?

— Ba nu, — ci numai de când m'am insurat

— Și ce ceri tu de la Dumneșeu în rugăciu-
nile tale?

— Răbdare, respunse Costica.

De ar fi secul bărbătesc mai galant, — de sigur
chiar decă conversația mai sus scrisă între Costica și
femeia sa, ar fi decurs cândva, totuș — n'ar fi trebuit
nici odată să védă lumina ăilei.

Dar n'ai ce-i face, — așa-s bărbații! — Dvòstre ama-
bile cititòre petreceți aceste șire cu un zînbei desprețuitor,
care așa de bine și des înfloreșce pe buzele dvòstre
delicate.

În bărbați se află puțină „poesie“, sânt mai toți
cea mai prosaică-prosă. — De pildă Eminescu.

Decă chiar un Eminescu încă e prosa încarnată,
ce să ăici de alți mulți muritori — și Eminescu pe
lângă acestea e încă și negalant, căci iată ce cutéză
să ăic:

- Ce? când luna se strécóră printre nouri, prin pustli,
- Tu cu lumea ta de gânduri după ea să te ații?
- Să aluneci pe poleiul de pe ulițele ninse,
- Să privești prin lucii geamuri la luminile aprinse
- Și s'o vești încungiurată de un roiu de perde-véră,
- Cum zimbeșce tuturoră cu gândirea ei ușoră,
- S'auđi zornetul de pinteni și foșnirile de rochii.
- Precând ei sucesc mustața, iară ele fac cu ochii?

Me rog, ce vorbe sânt acestea? „Cu gândirea ei
ușoră“; și-apoi încă și mai și: „iară ele fac cu ochii“,

. . . Și lumea se strică mereu. Coșbuc fiind mai
tiner, cutéză să scrie acestea versuri, că femeia:

- Odată a fost ea numai Marie pe pământ,
- Dar ca de milioane de ori e Magdalenă!
- Vampir când te iubeșce, și 'n ura ei hienă,
- Un demon . . .

. . . Și încă Coșbuc e tiner și june. Ce va scrie
acest om când va avé de-a drépta sa partea rënduită
de Dumneșeu?

Să nu ne gândim la acesta, căci e înfiorător!

Dar mai avem poeți, să vedem pe Vlahuță — óre
nu e pe partea femeii.

Dênsul ăice unei femei tinere, care are un băr-
bat bêtân — dar pe care — ea și l'a ales . . .

- Poți să cați, fără mustrare . . . Ale tale dulci pécate
- Negreșit că și de ómeni și de cer îți sânt iertate.

Bine ăice Vlahuță?

Mi se pare că dejoseșce pe femeie mai reu chiar
decât colegii sei Eminescu și Coșbuc.

O actriță vorbeșce cu o pretință.

— Ian inchipueșce-ți, vicomtele voieșce să me ieie
de soție.

— Și ai să te introduci în viéța sa privată?

— Pentru ce nu? El va fi foarte fericit când după
șese luni voi intră iarăș la teatru.

O glumă nesărată . . . tot pe contul femeii . . .
Dușmanii nu le lasă nici odată și nici o poziție a lor
în pace . . . Le studieză defectele și apoi fără cruțare
le dau publicului.

Referitor la etatea femeilor încă s'a scris multe
din partea dușmanilor. Femeii îi place a-și subtrage
2—3 ani — ba și mai mulți din etatea ce are. Exemplu:

O actriță merse la un doctor ca să-l consulteze.

— De câți ani ești? o întrebă medicul.

— O pécatele mele, respunse actrița plecându-și
ochii, eu am mințit de atâtea ori în acesta privință,
incât nu-mi mai aduc aminte de adevăr.

Am citit demult în o fòie beletristică următòrea
poesie nesubsemnată:

Mihalache în pat zace,
Sócra lui e foarte bine,
La-amêndoi precum se vede
Un reu inima le ține.
Mihalache are témă,
C'o să móră ne'ndoios,
Iar soția se 'ngrigeșce
Că s'o face sântos.

Adecă tot cam una cu povestea femeii, căreia bărbatul pe patul morții sale i dîse:

— Scumpa mea soție! văduvia-i grea. Eu am socotit că după morțea mea, tu să te măriți după preținul Costache.

— O scumpul meu soț, la acest lucru și eu me gîndesc de multă vreme.

Vanitatea încă i se atribue femeii, chiar și femeii bătrâne, căci se spune că:

„Unei dîmne bătrâne trebuia să i se facă operațiunea cataractei (peliță pe ochi.) Înainte de a se începe operațiunea — ea cugetă că este pôte pentru ultima oră, când are să mai vedă lumina, cerul, copacii etc. — deci, voind să întrebuițeze bine celea mai de pe urmă priviri — își chemă servitorea

— Poruncește, respunse chemata...

— Adă-mi oglinda!

Femeii i place totdeauna a avé „cuvîntul din urmă“.

Dna X dîse odată unei prietîne: „În adevăr nu știu cu ce să surprind pe bărbatul meu de dîua onomastică. El are de tôte“.

Prietina i respunde: — Știi ce dragă — dăru-ește-i de astădată „cuvîntul din urmă“ — și așa până acuma tot ție ție l'ai ținut acesta.

Din câte s'a dîs, se pôte vedé că bărbații însurați sînt cam nemulțumiți cu fericirea ce li-o dă căsătoria. Ei țin, că prin căsătorie își pierd libertatea și liniștea, iar despre femeie susțin — tot ei bărbații (dușmanii secului frumos) că prin căsătorie își dobîndesc libertatea.

Ei raționéză așa:

O fată e timidă și fôrte restrînsă în conversare. Pudicitia nu-i concede a deprinde nici unele din celea mai inocente obiceiuri.

S'a măritat? O! atunci îi sînt multe iertate. — Eu sînt femeie măritată, imi pot permite deci cutare și cutare glumă, cutare și cutare faptă...

Acésta a observat-o chiar și pretinii femeii că este așa.

Bărbații inse au dreptul să pretindă ca chiar femeile măritate să fie mai restrîns în libertatea lor decît fetele, căci „dênsele“ sînt celea legate și nu fetele.

Acésta inse nu se întemplă și de acea s'a formulat dicala:

- »A călători pe mare
- »Când furtuna te îngrozește,
- »A te asvêrli în ripa
- »Care în fund nu se zărește,
- »A-ți luá o hotărîre
- »Pentru a te însurá,
- »Sînt trei lucruri ce le faci
- »Fără de-a raționá.

Ba sînt țeri, în cari ómenii de stat se socotesc a pune dare pe tinerii trecuți de 26 ani și necăsătoriți. Atât de însemnat e numărul holțeilor tomnateci.

Causa pentru care nu se însoră?... Nimicuri de acestea ce se scriu și rescriu din partea dușmanilor femeii.

Referitor la prea marea libertate ce-și iau uneri — unele din celea măritate, am auđit în un bal un exemplu strălucit:

Bărbatul, preumblându-se cu soția, dîcea: — Scumpă soție, tu nu știi cum să te porți. Cu dl Salvan ai dus-o prea departe. Știi bine că tu ești măritată.

— Da, în adevăr, respunse frumoșa soție, eu o știu acésta... dar el, dl Salvan n'a știut-o!

Vorba de mai sus... fetele ar trebui să se bucure de mai mare libertate... inse acésta libertate o esercéză pe contul lor... femeile măritate.

Și încă un exemplu:

Un domn călător intră în un cupeu de clasa I. Acolo nu e decît o damă frumoșă. Dl își permite a intră în vorbă.

— Au nu-ți e témă dîoră ca singură să pleci la drum?

— O domnule! sînt măritată, deci nu mi-e témă nici de cum. — Fără comentár.

Am luat de ici de colo câte-o glumă, — câte-o întemplare și le dau femeilor din „Familia.“ Cred și sper că voi fi scusat. Atâta laudă și atâta „bine“ se serie despre secul frumos — cât imi permit a sperá, că descoperindu-i-se acestui secul unele din scăderile sale, se face un serviciu familiei și societății.

Bărbații încă au multe — multe defecte — pôte vre o gentilă cititoare va respunde acestor șire — ceea ce eu doresc — descoperind și ranele bărbaților cari dor așa de cumplit când le atingi.

GEORGE SIMU.

I. A. Béchamp.

Renumitul chimist francez, dl I. Antonie Béchamp, al cărui portret îl publicăm în fruntea numărului de acum al foii noastre, ne intereséză mai de aprópe, pentru că dênsul a petrecut anii primei sale tinereti în România, la București, unde a învățat românește, în care limbă și-a făcut și studiile, înainte de a se întorce în Franța, unde apoi s'a ilustrat pe terenul științei.

El s'a născut la Bassing în Franța, la 6 octombrie 1816. A fost nepotul unui consul francez din București. Nu se știe în care an a venit aici, dar se crede că a stat cel puțin șese ani și a părăsit țera la 1834.

Dl dr. C. I. Istrati, care a scris biografia lui Béchamp, într'un volum, din care prin bunăvoința dsale scóțem și aceste, dîce că cu ocașiunea esposițiunii universale din Paris la 1889, făcend cunoșcința lui Béchamp, a remas uimit când acela i-a spus că și dênsul este român, că a fost în București mai mulți ani, că a învățat și a scris românește cu caractere cirilice. Erá mai mult séu mai puțin în curent cu tot ce se făcuse în România și din tótă espunerea sa transpirá iubire cătră țera și orașul în care a petrecut o parte din tinerețea sa.

Béchamp a studiat la București farmacia și a practicat la farmacistul Mäusel, care a precedat pe Eitel (actualminte Pascal) pe Podul Mogoșóei, actuala Calea Victoriei. Dênsul spunea ridend dlui Istrati, că fiind practicant farmacist, făcea dese curse prin oraș pe la pacienți, conform usului timpului.

Din timpul petrecerii sale în România, Béchamp a păstrat un caet scris de el cu caractere cirilice, care cuprinde întrebări și respunsuri privitoare la istoria țerii

românești. Acest manuscris arată totodată cum s'a propus în școlile bucureștene înainte de 61 ani istoria țării. Ilustrațiunea de pe pagina a patra a nrului de acum al foii noastre înfățișează prima pagină a caetului, care poartă titlul „Inceputuri de istoria țării românești“.

Cealaltă ilustrațiune ne pune în vedere diploma sa despre examenul de chimie, farmacologie și istoria naturală, pe care dânsul îl trecu la București în cea din urmă zi a lunii lui decembrie 1833. Pe vremea aceea și până la crearea școlii de farmacie de cătră Davila, corporațiunea farmaciștilor, mai toți de origină saxonă din Transilvania, avea o comisiune mai mult séu mai puțin sub controlul statului, care dădea certificate de asistenți elevilor ce practicase în farmacie, certificat cu care ei mai adesea ori se duceau la Viena și cu deosebire la Mûnich, unde reputațiunea marelui Liebig, intruniă cel mai mare număr de farmaciști și chimiști. De sigur, cu acest certificat s'a înscris ca farmacist la universitatea din Strasburg în Franca, unde la 1853 a luat doctoratul în chimie și la 1856 în medicină. În acelaș an a fost numit profesor la universitatea din Montpellier, de unde s'a retras la cea din Nancy și actualminte lucrează la Paris în laboratorul lui Charles Friedel.

Béchamp a scris peste 90 de lucrări și lucrează încă și acuma ca un tiner. Face parte din o mulțime de societăți științifice; societatea științelor fizice din București l'a ales membru de onoare.

LITERATURĂ și ARTE.

Știri literare și științifice. Dl dr. Victor Babeș face la institutul de bacteriologie de sub direcțiunea dsale în București experiențe pentru obținerea de serum pentru vindecarea tuberculozei. — Dl Alesandru Djuvara, fost deputat în camera României, a publicat la Paris un studiu asupra cestiunii române. — Dl Eugen Brote a tipărit în Berlin o lucrare intitulată „Die romänische Frage in Siebenbürgen und Ungarn“, care la noi s'a și oprit. — Dl Gr. Patriciu, profesor de pedagogie la Bêrlad, va scôte zilele acestea la București o carte pedagogică, despre „Didactica generală“. — Dl Nicolae Stupariu, sublocotenent la regimentul de infanterie nr. 43, staționat în Biserica-albă, publică invitare la abonament pentru lucrările sale intitulate „Regulament de exercițiu“ și „Regulamentul serviciului de câmp“.

Politică în știință. Se știe că Hunfalvy și Réthy, în urma lui Rössler, combat continuitatea existenței noastre în Dacia traiană și susțin că limba română s'a format în peinsula balcanică, de unde românii au venit aici ca păstori. De oră-ce inse toate aceste s'au scris pân' acuma aprópe numai în ungureșce și astfel românii n'au cam luat act de ele, s'a recurs la un mijloc mai potrivit spre a respândi aceste idei și în publicul românesc, anume s'a tipărit în limba română în Budapeșta, în tipografia „Orszaggyűlési Értésítő“ o broșură intitulată „Resunătul timpurilor. Cercetări asupra obârșiei limbii române — de Popa Coresi“. Cetind primele pagini ale broșurei, numai decât primești convingețiunea, că aici în loc de știință, se face politică. În precuvântare ăice „Popa Coresi“ că limba română a avut multe țile de urgie, dar s'a ridicat de cătră apus glasul izbăvitor al reformației, care a nimicuit slavismul și grecismul din bisericile noastre și a introdus limba română. Frații nostri de cruce, ungurii, cu brațele lor „au apêrat“

limba română și cu cheltuêla lor s'au tipărit primele cărți românești. Apoi spune unde și cum s'a născut limba mână. Coloniile lui Trăian s'au adunat din tótă împêrăția romană, mai cu sémă din țerile Asiei, apoi din Panonia, Noric și din Dalmația, numai partea cea mai mică a venit din Italia și aceștia, fiind din Apulia, vorbiau limba grecescă. Din alte părți ale Italiei nu s'au adus ômeni. Deci în Dacia nu s'au adăpostit latini curați. În oștiri se comandă în limba latină, tocmai ca ađi la noi în cea nemțescă; dar limba maternă a cătanelor n'a fost cea latină, ci limba grecă, egiptenă, limbile asiatice. Pe pământul Daciei póte numai prin orașe au fost urme de romanisare, aici nu s'a născut limba română, căci atunci ea ar trebui să aibă elemente semitice, asiatice, dacice etc. Veniră apoi Goții și Aurelian ș-a tras oștirile din Dacia, cu ele au pribegit și coloniile. Din vécul III până la vécul XII nu se știe nimic despre o limbă romanică pe pământul Daciei. Limba română s'a format între vécurile IV—VII în Balcani. Substratul limbii noastre este thracic, asupra acestuia s'a pus stratul latino-grec, apoi a urmat cel slavon. Românii au venit aici ca ciobani. „Sub scutirea regilor arpadieni ne-am adăpostit pe pământul acesta, ei ne-au apêrat în potriva vrăjmașilor și sub aripele lor am crescut mari“ . . . etc. etc. Credem că e destul atâta, pentru ca să arătăm tendința politică a lucrării.

Bibliotecă pentru toți. Sub titlul acesta librăria Carol Müller din București a început să dea la lumină o publicațiune care să cuprindă lucrările scriitorilor de frunte străini și români. Publicațiunea se face în broșuri de câte 30 de bani, sub conducerea dlui Dumitru Stăncescu, care spune în program că în această bibliotecă nu vor intră cu nici un preț nici una din operele autorilor, cari caută a porni inimile tinere cătră un pesimism vinovat, a strică caracterele în loc de a le împuternici, a-și bate joc de avênturile nobile ale inimei în loc de a le încuragiă din tóte puterile. Broșura primă care a și apărut este: „Povești alese“ de celebrul scriitor Andersen, aprópe necunoscut la noi, dar care a făcut și face deliciae tuturor cititorilor națiunilor celor mai civilizate, cari cu tótele l'au tradus. Broșura a doua, apărută tocmai acuma cuprinde „Paserile noastre și legendele lor“ de S. Fl. Mărian, membru al Academiei Române.

Istoria lui Bălcescu. A eșit de sub tipar în editura librăriei Socec & Comp.: Nicolae Bălcescu „Istoria Românilor sub Mihai Vodă Vitézul“ volumul III-a. Se află de vênđare la tóte librăriile din București și la principalele din provincie, cu prețul de 80 bani.

Diariistic. *Gazeta Transilvaniei*, singurul diar politic care a mai conservat pe u mut final, în urmarea votului Academiei, l'a șters. — *La Brașov* e vorba să se înființeze un nou diar politic, are ar eși odată pe sêp-témână.

TEATRU și MUSICĂ.

Concert și teatru la Iezvin. Reuniunea de cântări și musică a plugarilor români din Iezvin lângă Timișóra a dat în dumineca trecută, la 9/21 aprilie, cu prilegiul hramului bisericesc, un concert urmat de o reprezentație teatrală, sub conducerea dlui Ioan Mateica, președintele Reuniunii. Programul: 1. Motto. „Cântarea ne însuflețeșce“, cor bărbătesc. 2. „Uite mamă“ de G. Dima, cor bărbătesc. 3. „Tóca“ de Musicescu, cor micst.

4. „Taci bărbate“ de I. Vidu, cor bărbătesc. 5. „Furca“ de A. Bădescu, cor bărbătesc. 6. „Tu care ești perdută“ duet cântat de domnișoarele Marta și Maria Precup. 7. „Românceuță“, cor bărbătesc. 8. „Copila de Român“ poezie de Iosif Vulcan, declamată de Victoria Cărunt. 9. „Sărăcie lucie“, comedie populară cu cântece într'un act, de Iosif Vulcan, reprezentată de Reuniunea de cânt cu concursul dșorelor Marta și Maria Precup. După reprezentația teatrală a urmat jocul care a început cu Călușerul și Bătuta.

Corurilor vocale și conducătorilor aceloră. Redacțiunea foii musicale „Musa Română“ având în vedere restrinsul repertoriu de cântece corale românești, se ocupă cu edarea unei broșuri de coruri vocale românești, parte originale, parte populare, pentru cor bărbătesc și cor micst. Broșura va fi, format 8° și va conține 12 piese, între care opt vor fi pentru cor bărbătesc, iară patru pentru cor micst. Prețul unei broșuri va fi 5 fl. iar 10 cr. pentru porto poștal. Fiind tipărirea unei asemenea broșuri împreună cu mari cheltueli, redacțiunea roagă pe toți cari vor să-și procure o asemenea broșură, să se prenoteze la redacțiunea „Musei Române“ în Blaș, căci numai după împlinirea numărului recerut de prenotări, se va începe tipărirea broșurei.

Producțiunea sodalilor români din Brașov a reușit foarte bine. Corul a mulțumit pe toți; iar dnii I. Furnică și I. Savu au declamat cu multă vervă. Decă reprezentarea piesei n'a reușit, cauza va fi fost ênsaș piesa „O nôpte furtunosă“ de I. L. Caragiali, care nu se potrivește nici decăt pentru moravurile nôstre de aici. S'a șters mult din ea, cu tôte aceste a ramas destulă murdărie, pentru ca ômenii de bun simț să se umple de disgust.

Producțiunea teatrală din Orăștie a reușit bine. Inteu s'a cântat „Călărețul“ de Iacob Mureșan, apoi s'a declamat poezia „Jidovul botezat“ de Th. D. Speranța. După aceea s'a jucat „Medicul fără voie“ de Molière, în care a escelat dl Taiefugă. Serata s'a încheiat cu dans, care a ținut până dimineța.

Piese musicale noue. Au apărut la București: „Te chiamă“ romanță pentru voce și piano, cuvinte de G. N. Roiu; „Gavota“ pentru piano de Const. Dimitrescu; „Nu te ntristă“ polca-mazurca de G. A. Dinicu.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Sinodul arhidiecesan din Sibiu. În cuvântul de deschidere, Esc. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Miron Romanul a declarat că în timp de 20 de ani, decând stă în fruntea arhidiecesei, a perdut multe ilusiuni, ce ș-a făcut în etatea mai vîgurosă și 'n cele din urmă a aflat că instituțiunile bisericëști create prin Statutul Organic, n'au produs rezultatele, pe care le-au sperat întemeiătorii lor, ca adeca biserică ortodocsă națională să se consolideze și întărească prin participarea în măsură mare a elementului clerical și lumén la diregerea afacerilor bisericëști. Legăturile interne de credință și de disciplină astăzi sînt slăbite în măsură mare, mai ales prin recela față cu ortodocsia și prin o cochetare cu alte elemente.

Sinodul eparchial din Arad, deschis în duminica Tomei, a avut în anul acesta o însămăntate mai mare, căci acuma s'au împlinit doue-deci de ani, de când păstorește diecesa actualul episcop Ioan Meșianu.

Din incidentul acesta, Pr. Ssa în discursul seu de deschidere, a făcut istoricul diecesei în timp de 20 de ani. Inteu a accentuat luptele sale din casa magnaților în contra proiectelor de legi ale guvernului care ating școlile, bisericile și religiunea nôtră. Apoi a făcut istoricul progresului pus la cale în timpul acesta în diecesa Aradului și anume: s'a construit un institut pedagogic-teologic, parte din unele fonduri, parte din contribuiri benevole. S'au înmulțit cursurile preparandiale de la 2 la 3; s'a sporit numărul profesorilor și li s'a ameliorat dotațiunile de la 300 până la câte 800—900 fl. pe an. S'a creat inteu 2, apoi 3 stipendii de câte 400 fl. pentru tineri, cari pe la universități s'ar pregăti pentru profesură. S'a înființat un alumneu pentru preparanți, la început numai pentru 30 elevi interni, care s'a tot mărit până la 70—80. S'a introdus pregătirea de învățătore pentru școlile de fete, al căror număr s'a sporit în mod imbucurător. S'a ameliorat dotațiunile învățătorești și s'a înființat fondul preoțesc care s'a urcat peste 260.000 fl. S'a primit în administrație fundațiunea Birta de 48.000 fl., din care în fiecare an se dau stipendii de câte 200 fl. la 12 tineri și care de atunci a crescut la 60.000 fl. S'a cumpărat casa de lângă reședința, străformându-se în cancelărie consistorială; apoi s'a rezidit reședința episcopescă de acuma. S'a înființat tipografia diecesană, care afară de alte servicii făcute eparchiei, a mai adunat și un capital de peste 30.000 fl. menit pentru un institut superior de cultură în diecesă. S'a esoperat primirea a câte doi elevi din diecesă în seminariul clerical din Cernăuți. S'a cumpărat un loc intvavilan pentru un seminar diecesan, pe care prin colecte s'a și clădit seminariul. În sfêrșit s'au cumpărat în multe locuri pămături pentru diecesă. S'au zidit 104 biserici și 150 de școle noue.

Sinodul eparchial din Caransebeș. Pr. Ssa părintele episcop Nicolae Popea, în cuvântul seu de deschidere, a accentuat situațiunea grea în care a ajuns biserică prin nouele legi bisericëști, în contra căroră archiereii s'au luptat din tôte puterile. Deci face apel la toți credincioșii să stea la postul lor, spre a feri biserisa de urmările stricăcioșe.

Nunciul papal în Oradea-mare. Lunișera nunciul papal Agliardi din Viena a sosit la Oradea-mare și a descins la cardinalul Schlauch. Marți a primit diverse deputațiuni, între acelea și pe a clerului gr. cat., condusă de episcopul Pavel, care i făcuse mai înainte vizită. Mercuri a rentors visita episcopului Pavel și de-acolo a mers în catedrala gr. c., unde a privit cu multă interesare iconostasul, apoi fu condus la altar, i s'au arătat cărțile bisericëști, de acolo a trecut în sacristie unde a căutat odăjdiiile rituale, după aceea s'a întors în biserică și a ocupat loc în scaunul episcopesc vr'o dece minute ascultând frumoșele cântări ale chorului din seminarul de băeți și s'a depărtat. După miédădi a vizitat seminarul gr. c. de băeți, unde a fost intimpinat de rectorul institutului, dl canonic dr. Augustin Luran. Joi dimineța s'a întors la Viena.

C E E N O U ?

Hymen. Dl Cornel G. Popovici, candidat de notar în Bojur, comitatul Caraș-Severin, s'a logodit cu dșóra Lucreția Iosof, fiica preotului D. Iosof din Bojur. — Dl Iacob Afin Nicolescu, absolvent de teologie al diecesei Lugoșului, s'a fidanțat cu dșóra Maria Horejschy

din Timișoara-Fabric. — *Dl Ioan N. Găteiu*, comptabil la fabrica zahăr din Sascut în România, la 16/28 l. c. se va cunună cu dșora Iudita B. Tipeiu în Zerneșci. — *Dl dr. Ioan Popescu*, avocat în S. Reghin, s'a fi danțat cu dșora Sidonia Crișan.

Academia Română ș-a publicat programa ședințelor pentru anul 1895—96. Ședințele săptămânale au început ieri vineri la 14/26 aprilie și vor urma regulat în fiecare vineri, ținându-se în fiecare lună odată o ședință ordinară publică. Vacanțele de veră vor fi de la 15/27 iulie, până la 15/27 august. La Crăciun vor fi vacanțe de trei săptămâni și anume de la 22 dec. până la 12 ian. v. Sesiunea generală viitoare se va deschide la 28 februarie (3 martie) 1896.

Inmormântarea mitropolitului dr. Morariu-Andrievici la Cernăuți a atras lume foarte multă din toate părțile Bucovinei. Ceremoniile funebrele au început mercuri în 5/17 aprilie, după mieșăși la 3. Arhimandritul Arcadie Ciupercovici, cu asistență strălucită, în preșința președintelui țării și a reprezentanților tuturor autorităților publice, a făcut prohodul în sala sinodală. Apoi șese preoți au ridicat coșciugul și l'au dus în biserică seminarială din curtea reședinței, unde l'au așezat pe un catafalc înalt și unde a fost preveghiat până dimineța, scaunul mitropolitan fiind acoperit cu un vël negru. Joi înteu se ținū liturgie și apoi prohod, cu care ocaziune dl dr. Saghin ținū o predică în limba română. Totul se termiua după 12 ore. Atunci șese teologi au dus coșciugul la carul funebral și conductul porni în mijlocul stradelor înșesate de lume, toate ferestile și balconele erau cuprinse de privitori, iar felinarele arđende clipiu de sub un vël negru. Până la cimitir conductul s'a oprit de șese ori, cetindu-se ectenii și evanghelii. La cimitir s'au ținut doue cuvântări; una în limba rusescă de dl Ioan Procopovici și alta româneșce de dl dr. Iancu de Zotta, președintele societății politice „Concordia“. Inmormântarea s'a sfârșit la 5 ore după mieșăși.

Serbare de copii la palatul din București. Mercuri, 5/17 aprilie, la orele 4 după amieșăși, a avut loc în grădina palatului din București o serbare de copii, organizată de regina și principesa Maria, la care au fost invitate dōmne cu copiii lor, din toate clasele societății. Serbarea începū prin intrarea reginei și a principelui moștenitor și a principesei Maria, incongiurați de un număr de aproape 200 copii, cărora li se distribuira diferite coșulețe. Apoi începū preumblarea prin grădină, în toate direcțiunile, pentru a descoperi oușele roșii, pe care regina și principesa Maria puseseră mai din vreme a se ascunde prin ierbă. Principele Ferdinand purtă în brațe pe micul principe Carol. Regele intră în grădină în acest moment. Veselia copiilor eră fără margini în descoperirile lor, însoțite de strigăte de bucurie; și mai mare eră aceea a părinților, vędându-i incongiurând pe suverani și familia regală, care, cu o dragoste părintescă, le adresau cuvinte bine-voitoare. O musică militară, așezată în mijlocul grădinei, cântă cele mai frumoșe arii. La orele 5 s'a servit o gustare în sala cea mare de mănecare. Apoi a avut loc o reprezentație de prestidigitațiune în sala cea mare a serbărilor Curții, unde veselia scrisă pe fețele copiilor sfērșii prin țipete de bucurie. Regele și regina, principele Ferdinand și principesa Maria, după ce au mai convorbit, cu multă afabilitate, cu persoanele prezente, s'au retras în apartamentele lor pe la orele 7 sēra

Inaintarea Bucureștilor. Capitala București va întreprinde lucrări mari, pentru a pune orașul în bune condițiuni de dezvoltare. După toate semnele, există un strat subteran de apă care se străcoră din munți spre Dunăre. Apa acēsta e foarte bună și curată, iar serviciul tehnic al comunei crede că e și îndestulitōre pentru trebuințele capitalei. Apa acēsta se va scōte la suprafață, se va stringe și se va distribui în oraș. Iată prima lucrare însemnată. În legătură cu acēsta e a doua lucrare, care constă în aducerea apei din Argeș în Dîmbovița pentru spēlarea canalurilor de scurgere. O a treia lucrare mare e construirea unei rețele de canaluri, care să permită introducerea sistemului totul la canal. Vine apoi la rēnd pavarea tuturor stradelor. Apoi se vor construi mari magazine de întreprins, în cari neguțatorii să-și potă ține mărfurile de la sosirea lor și până la punerea în circulațiune. Se va înmulți numărul halelor astăși cu deseveșire neîndestulitōre. În sfērșit e vorba să se construēscă abatorii pentru tăerea vitelor mērunte. Se va pune stavilă întinderii orașului și se va face planul topografic. Esecutarea acestor lucrări, bine condusă, va avē drept rezultat să dea capitalei regatului român altă față și s'o pună în rēndul orașelor de frunte ale Europei.

Balul domnișorelor române din București a produs un venit curat de 6947 lei 40 bani. Comitetul aduce mulțumirile sale dnei Paul, care a dărui societății o întregă figură de cotilion, precum și mai multe șaseuri din cele mai frumoșe. Asemenea și dlui Gr. Manu, director general al monopolurilor statului.

Advocat nou. *Dl Ioan Nedelcu*, din Cacova de lângă Oravița, a făcut în Budapeșta censură de avocat.

Donițele moșilor la București. Moșii din munții apuseni au trimis pentru tombola din București doue cară cu ciubere și doniți. Dna Henrietta Sihleanu a espus obiectele sosite și lumea bucureșcēnă a admirat industria de casă a moșilor noștri. În Pr. SSa mitropolitul-primat Ghenadie a cumpērat cu 200 lei cel dinteu o mică și frumoșă doniță, cu inscripția:

Munții noștri aur pōrtă,
Noi cerșim din pōrtă 'n pōrtă!

Necrolōge. *Ioan Sporea*, oficiant în Oravița-montană, a încetat din vieță la 11/23 aprilie, în etate de 45 ani. — *Ioan Dunca*, absolvent de teologie, a repausat la Amaț în Sătmar, la 23 aprilie, în etate de 26 ani.

Poșta redacțiunei.

Eram dispus și celelalte ne prezintă o luptă grozavă cu limba. Versuri forțate și frase nenaturale. Se vede că »ele au eșit dintr'un condeiu purtat încă pe banca școlei«.

Beins. Am primit amēdoue și vor urma în curēnd.

Călindarul săptămānei.

Dumineca Mironoșitelor, Ev. dela Marcu, c. 15 gl. 2, a inv. 3.			
Țiua sēpt.	Calindarul vechiu	Călind. nou	Sōrele.
Duminecă	16 Cuv. Simeon	8	Vitalis 4 22 7 4
Luni	17 Mart. Agap.	29	Petrus 4 20 7 5
Marți	18 Pār. Ioan	30	Eutropia 4 18 7 7
Mercuri	19 Cuv. Ioan Pustn.	1	Mai Mart. Fi 4 16 6 9
Joi	20 Teodor Trich.	2	Sigismund 4 14 7 11
Vineri	21 Ianuaru	3	Aflarea cru. 4 12 7 12
Sămbătă	22 Teodor Sicheot	4	Florian 4 10 7 14

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tiparul lui IOSIF LÂNG IN ORADEA-MARE.